

УДК 37.018.1.015.3:159.954

DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2026.33.363873>

Оксана Вільхова, м. Полтава

<http://orcid.org/0000-0002-9152-2511>

Анжела Пасічніченко, м. Полтава

<http://orcid.org/0000-0002-5500-0070>

Наталія Ковалевська, м. Полтава

<https://orcid.org/0000-0003-1149-4109>

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЧЕРЕЗ ОРГАНІЗАЦІЮ СТИМУЛЮВАЛЬНО- КРЕАТИВНОГО СІМЕЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті проаналізовано сімейне середовище як динамічну систему взаємодій, що безпосередньо формує творчу активність дошкільника через стиль спілкування, характер спільної діяльності та емоційно-ціннісну атмосферу в родині. Встановлено, що саме в родині дитина отримує перший досвід емоційної підтримки, свободи самовираження, спільної діяльності та творчого експериментування, що визначає характер її подальшого особистісного розвитку. Уточнено, що сімейне середовище слід розглядати як важливий чинник формування мистецько-творчої компетентності дошкільника.

Доведено, що рівень творчої активності дошкільника значною мірою залежить від емоційно-психологічного клімату в родині, стилю батьківського спілкування, частоти та якості спільної творчої діяльності, а також наявності предметно-розвивального простору для творчості. На цій основі обґрунтовано модель формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного середовища, яка включає мета-концептуальний, змістово-практичний та оцінно-рефлексивний блоки. Визначено, що стимулювально-креативне сімейне середовище охоплює три взаємопов'язані компоненти: емоційно-психологічний, діяльнісно-комунікативний та предметно-розвивальний.

Запропоновано методичний інструментарій (педагогічна діагностика сімейного середовища, чек-лист самооцінювання для батьків і система щоденних творчих «мікропрактик»), який дає змогу налагодити цілеспрямовану взаємодію між закладом дошкільної освіти та родиною. Такий підхід забезпечує науково обґрунтоване планування роботи з батьками та створення умов для системного розвитку творчого потенціалу дитини в повсякденному сімейному житті.

Ключові слова: сімейне середовище, творча активність, дошкільник, виховання в родині, модель формування творчої активності дошкільника, стимулювально-креативне сімейне середовище (емоційно-психологічний, діяльнісно-комунікативний, предметно-розвивальний компоненти).

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку дошкільної освіти акцентують увагу на формуванні творчої особистості, здатної до ініціативи, самовираження та нестандартного мислення. У державних освітніх стандартах і концепціях дошкільної освіти пріоритет надається розвитку креативності, гнучкого мислення, здатності до самовираження та продуктивної взаємодії з навколишнім світом. Саме дошкільний вік визначається психологами як сенситивний період для становлення творчої активності, оскільки в цей час інтенсивно розвиваються уява, символічна функція мислення, емоційна сфера та потреба в самостійній діяльності. Водночас у наукових дослідженнях сімейне середовище часто розглядається переважно як фон або сукупність умов розвитку дитини. Такий підхід не повною мірою відображає реальний вплив сімейних взаємодій на формування мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку. У зв'язку з цим актуалізується необхідність осмислення сімейного мікросередовища як цілісної, динамічної системи, що виконує системоутворювальну функцію в процесі розвитку творчого потенціалу дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні науковці підкреслюють значущість сімейного виховання для всебічного розвитку дитини, зокрема формування мистецько-творчої компетентності в дошкільному віці, що починає розвиватися саме в сімейному середовищі.

Так, Л. Медвідь (2020) аналізує історичні витоки української родини як соціальної й виховної інституції та висвітлює її сучасні функції, виклики й перспективи для підтримки традиційних сімейних цінностей і виховання дітей. І. Тараненко, Ю. Зайцева (2022) розглядають сім'ю як ключову соціально-педагогічну інституцію, яка визначально впливає на всебічний розвиток дитини та підкреслюють особливості сімейного виховання в сучасних умовах.

Проблему розвитку творчих здібностей дошкільників, зокрема музичних, досліджує М. Рагуліна (2023). У своїх наукових розвідках вона підкреслює роль ігрових методів як ефективного засобу стимулювання творчості та визначає умови, які забезпечують активну творчу участь дитини: свободу вибору дій, різноманітність

музичних матеріалів, позитивну оцінку творчого процесу та підтримку ініціативи з боку педагогів і батьків.

У межах вивчення чинників формування творчої активності дошкільників науковий інтерес становить дослідження Л. Зімакової та співавторів (Zimakova et al., 2025), у якому проаналізовано особливості розвитку мовленнєвої творчості дітей з використанням сучасних мистецьких ігрових засобів. Автори обґрунтовують, що цілеспрямоване впровадження творчо орієнтованого матеріалу, активної ігрової взаємодії та створення позитивного емоційного клімату сприяє зростанню креативної активності дітей дошкільного віку. Отримані результати підтверджують ефективність комплексного підходу до організації освітнього середовища, який забезпечує розвиток дитячої ініціативності, мовленнєвої виразності та творчого самовираження.

Г. Бєленька та О. Семенов (2020) у своїх працях акцентують увагу на педагогічних умовах, що сприяють формуванню творчо спрямованої особистості в грі, зокрема на створенні емоційно сприятливої атмосфери, варіативного ігрового середовища, наданні свободи вибору та підтримці партнерської взаємодії. Н. Дятленко (2021) акцентує на ролі батьків у стимулюванні творчості дошкільників через створення ситуацій вибору, схвалення нестандартних рішень та уникнення надмірної регламентації діяльності дитини.

Варто сказати про те, що сьогодні значна частина сучасних теоретиків активно досліджує та використовує ресурси штучного інтелекту, надаючи педагогам-практикам рекомендації щодо особливостей його застосування в освітньому процесі (Skrynnyk et al., 2022).

У контексті глобальної цифровізації освіти батькам і вихователям важливо знайомитися з працями сучасних дослідників (Sribna et al., 2026), які вивчають питання формування національної та регіональної освітньої ідентичності, що інтегрує культурні, творчі й ціннісні виміри, оскільки це сприяє глибшому розумінню впливу соціокультурного середовища на розвиток особистості дитини та формування її творчого потенціалу.

Науковий інтерес становлять дослідження, присвячені проблемам підвищення ефективності процесу формування системи знань, практичних умінь, творчих компетентностей і рефлексивних здібностей студентів різних мистецьких спеціальностей, упро-

вадження національних і мистецьких традицій в освіті та культурі, оскільки йдеться про підготовку майбутнього педагога, покликаного забезпечувати розвиток творчого потенціалу дітей (Kudria et al., 2026; Lytvynenko et al., 2025).

Отже, попри значну кількість досліджень, присвячених розвитку творчості дошкільників у закладах освіти, сімейне середовище часто розглядається лише як сукупність умов або зовнішніх чинників, що супроводжують освітній процес.

Метою статті є теоретичне обґрунтування моделі формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного середовища.

Завдання дослідження: проаналізувати сімейне середовище як динамічну систему взаємодій, що впливає на творчу активність дошкільника; визначити основні чинники сімейного впливу на формування творчої активності дитини; розробити структурно-функціональну модель формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного середовища; описати методичний інструментарій для діагностики та оптимізації сімейного середовища; обґрунтувати напрями взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї в розвитку творчого потенціалу дитини.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс взаємодоповнювальних теоретичних та емпіричних методів. Зокрема, аналіз наукових джерел дав змогу з'ясувати стан розробленості проблеми в сучасній психолого-педагогічній науці. Педагогічне спостереження використовувалося з метою виявлення особливостей прояву творчої активності дітей дошкільного віку в різних видах діяльності та аналізу їх взаємозв'язку з характером сімейних взаємодій. У дослідженні значну увагу приділено опису методичного інструментарію, котрий сприяє підвищенню обізнаності батьків щодо організації сімейного середовища, оптимального для формування мистецько-творчої компетентності дитини. Узагальнення отриманих результатів дозволило сформулювати висновки та окреслити значення сімейного середовища у формуванні творчої активності дошкільника.

Виклад основного матеріалу. Практика засвідчує, що навіть за наявності якісного освітнього середовища в закладі дошкільної освіти рівень творчої активності дітей значною мірою залежить від

характеру сімейних взаємин, стилю батьківського виховання, можливостей для спільної творчої діяльності та предметно-просторових умов удома. У традиційних педагогічних підходах сімейне середовище часто розглядається як сукупність умов, що опосередковано впливають на розвиток дитини: культурний рівень батьків, матеріальне забезпечення, наявність іграшок чи освітніх ресурсів. Проте сучасні психолого-педагогічні дослідження свідчать, що сім'я виконує значно глибшу функцію – вона є активним середовищем взаємодії, яке не лише супроводжує, а й безпосередньо формує творчі прояви дошкільника (Медвідь, 2020).

Дошкільний вік є періодом інтенсивного розвитку уяви, емоційної сфери, мовлення та символічної діяльності. У цей час дитина особливо чутлива до характеру спілкування з дорослими, їх реакцій на її ініціативу, фантазії та експериментування. Саме в сім'ї відбувається переважна частина таких взаємодій, що надає їй статусу ключового каталізатора у формуванні мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку. Сімейне середовище виконує цю функцію через щоденні емоційні контакти, спільну діяльність, мовленнєве спілкування та моделювання поведінки. Саме в родині дитина отримує перший досвід свободи або обмеження творчих проявів, розуміє, чи можна фантазувати, ставити запитання, змінювати правила гри, чи дозволено помилятися та експериментувати (Дятленко, 2020).

Емоційно безпечне та підтримувальне сімейне середовище формує в дитини внутрішню готовність до творчої діяльності. Коли дорослі позитивно реагують на ініціативу дитини, заохочують її фантазії та не карають за помилки, розвиваються впевненість у власних можливостях і готовність до пошуку нових рішень. Навпаки, надмірний контроль, критика або ігнорування дитячих ідей можуть пригнічувати творчу активність, навіть за наявності сприятливих матеріальних умов.

Окрім емоційного аспекту, сім'я є простором щоденної спільної діяльності, де творчість набуває практичного змісту. Саме в родинному спілкуванні дитина долучається до сюжетно-рольових ігор, малювання, конструювання, вигадкування історій, що формує її креативне мислення. У таких взаємодіях дорослі виступають не лише джерелом знань, а й партнерами у творчості,

демонструючи зразки нестандартного мислення та гнучкого ставлення до ситуацій.

Пропонуємо розглядати сімейне середовище не лише як фон чи сукупність умов виховання, а як динамічну систему взаємодій, що безпосередньо формує творчу активність дошкільника через стиль спілкування, характер спільної діяльності та емоційно-ціннісну атмосферу в родині. Окреслимо методичний інструментарій, який, на наш погляд, дозволяє досягнути цієї мети.

Нами розроблено модель формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного середовища як структурно-функціональну систему, що відображає взаємозв'язок мети, методологічних засад, змісту діяльності та результативних характеристик творчого розвитку дитини. Її побудова ґрунтується на розумінні сімейного середовища як динамічного простору взаємодій, який визначає характер творчого самовираження дошкільника та сприяє становленню його мистецько-творчої компетентності. Структура моделі включає три взаємопов'язані блоки: мета-концептуальний, змістово-практичний та оцінно-рефлексивний (див. рис. 1).

Мета-концептуальний блок визначає цільові орієнтири моделі – формування творчої активності та мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку через організацію сімейного середовища творчого розвитку. Методологічну основу моделі становлять системний, аксіологічний, діяльнісний, особистісно-орієнтований та компетентнісний підходи, які забезпечують цілісне розуміння процесу розвитку творчого потенціалу дитини в умовах сімейної взаємодії. Реалізація моделі спирається на принципи партнерської взаємодії сім'ї та дитини, емоційної підтримки, свободи творчого самовираження, індивідуалізації розвитку, інтеграції сімейного й освітнього середовища та неперервності творчого розвитку. Важливе місце у структурі блоку займають педагогічні умови, що передбачають створення емоційно безпечного сімейного середовища, підтримку творчої ініціативи дитини в повсякденному житті, організацію спільної творчої діяльності батьків і дітей, забезпечення предметно-розвивального простору для творчості та педагогічну підтримку батьків у розвитку творчого потенціалу дошкільника.

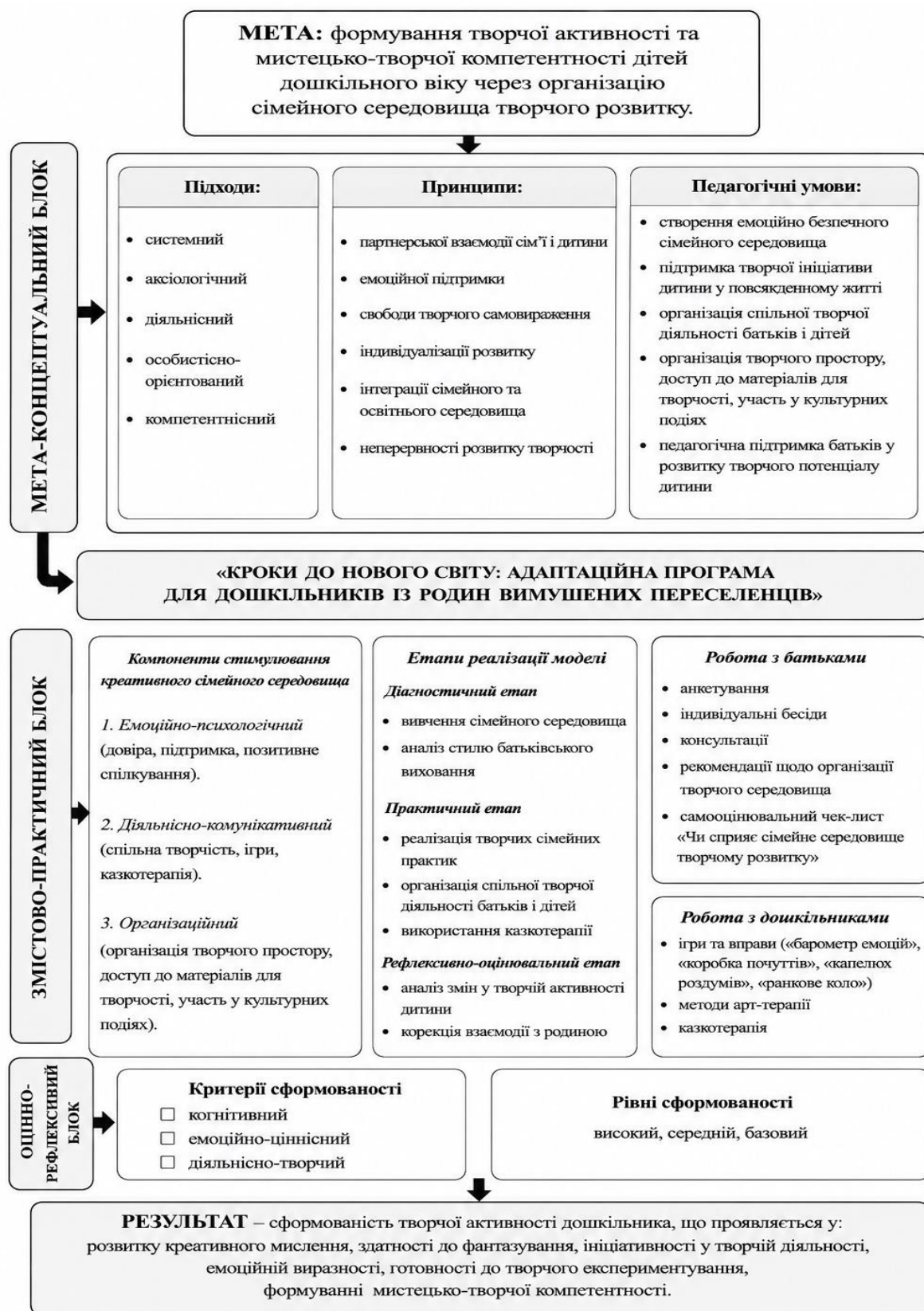

Рис. 1. Модель формування творчої активності дошкільника через організацію стимульовально-креативного сімейного середовища

Змістово-практичний блок відображає безпосередню організацію взаємодії сім'ї та дитини у процесі формування творчої активності. Його основу становлять три взаємопов'язані компоненти стимулювально-креативного сімейного середовища: емоційно-психологічний, діяльнісно-комунікативний та предметно-розвивальний.

Так, емоційно-психологічний компонент має забезпечувати належний рівень підтримки дитини, формування довірливих взаємин, толерантне ставлення до її помилок, а також позитивне сприйняття проявів ініціативи. Зазначений напрям передбачає виявлення педагогами особливостей емоційного клімату в родині та ставлення дорослих до творчих проявів дитини. З цією метою доцільно здійснювати анкетування батьків щодо стилю виховання, проводити індивідуальні бесіди про особливості взаємодії з дитиною в повсякденних ситуаціях, а також визначати рівень емоційної безпеки в родині, зокрема відсутність надмірного контролю та критики.

Діяльнісно-комунікативний компонент, на нашу думку, має характеризуватися частотою та якістю спільної творчої діяльності батьків і дітей (малювання, конструювання, рольові ігри, музика, казкотворення), вибором партнерського стилю батьківського спілкування, а також відкритістю дорослих до дитячих ідей і фантазій. Зазначений компонент передбачає активну взаємодію членів родини в різних видах творчої діяльності, що сприяє розвитку ініціативності та самостійності дошкільника. На цьому етапі педагоги мають здійснювати опитування батьків щодо частоти та видів спільної творчої діяльності, аналізувати типові форми дозвілля дитини в сім'ї, виявляти ступінь відкритості дорослих до нестандартних рішень дитини, а також визначати рівень свободи вибору й самостійності дошкільника.

Предметно-розвивальний компонент має передбачати наявність у родині матеріалів для творчої діяльності, організацію простору для самостійної діяльності дитини, а також забезпечення доступу до культурних і мистецьких вражень (відвідування музеїв, художніх галерей, виставок, театру, філармонії тощо). Зазначений компонент спрямований на створення матеріально-просторових умов, що стимулюють творчу активність дошкільника та збагачують його естетичний досвід.

Оцінно-рефлексивний блок спрямований на визначення ефективності реалізації моделі та передбачає оцінювання рівня сформованості творчої активності дошкільника. Для цього використовуються когнітивний, емоційно-ціннісний і діяльнісно-творчий критерії, на основі яких визначаються рівні розвитку творчої активності – високий, середній і базовий.

Реалізація моделі відбувається поетапно: діагностичний етап передбачає вивчення особливостей сімейного середовища та стилю батьківського виховання; практичний етап спрямований на впровадження творчих сімейних практик та організацію спільної діяльності батьків і дітей; рефлексивно-оцінювальний етап зорієнтовано на аналіз змін у творчій активності дитини та корекцію взаємодії з родиною. На цьому етапі педагоги можуть, за можливості та згоди батьків, здійснювати фотоаудит домашнього творчого простору, а також вивчати культурний досвід сім'ї з метою визначення рівня забезпечення дитини умовами для формування мистецько-творчої компетентності.

Вихователям доцільно запропонувати батькам заповнити самооцінювальний чек-лист «Чи сприяє Ваше сімейне середовище творчому розвитку дитини?». До його структури варто включити блоки запитань, спрямовані на діагностику основних компонентів сімейного середовища.

Перший блок має бути орієнтований на виявлення особливостей емоційно-психологічного клімату в родині (наприклад: «Чи відчуває дитина у Вашій родині підтримку та розуміння?», «Чи спокійно Ви реагуєте на помилки дитини?», «Чи заохочуєте творчі спроби дитини, навіть якщо результат є недосконалим?» тощо).

Другий блок спрямовано на аналіз реалізації діяльнісно-комунікативного компонента в родині (зокрема: «Чи залучаєтеся Ви до спільної творчої діяльності з дитиною?», «Чи прислухаєтеся до ідей дитини під час спільної діяльності?» тощо).

Третій блок має на меті оцінку предметно-розвивального середовища сім'ї (до прикладу: «Чи має дитина доступ до матеріалів для творчості?», «Чи відвідуєте Ви разом із дитиною культурні заходи?», «Чи організовано вдома місце для самостійної творчої діяльності дитини?» тощо).

Таким чином, система педагогічної діагностики є стартовим етапом сімейно-орієнтованої технології та має забезпечувати

науково обґрунтоване планування подальшої роботи з родиною. Подальша взаємодія, на нашу думку, має передбачати впровадження серії так званих «мікропрактик» для батьків. До них можуть належати щоденні творчі ритуали, зокрема «Ідея дня» (спільне вигадування з дитиною незвичайного способу використання звичних предметів), «Малюнок настрою» (коротке зображення переживань або подій дня), «Творчий ранок» (короткі спільні творчі вправи на початку дня) тощо.

Окрім цього, батькам можна рекомендувати проведення казкотерапевтичних бесід, які реалізуються у формі спільного вигадування казок за заданим початком (наприклад: «Жив собі маленький олівець, який умів...») або створення «казки дня» на основі подій, які пережилда дитина, тощо. Педагогічний ефект таких «мікропрактик» є вагомим, оскільки вони сприяють формуванню позитивного ставлення дитини до творчої діяльності, розвитку уваги, емоційної виразності та комунікативної взаємодії в родині.

Результатом реалізації запропонованої моделі є сформованість творчої активності дошкільника, що проявляється в розвитку креативного мислення, емоційної виразності, здатності до фантазування, ініціативності у творчій діяльності, готовності до творчого експериментування, а також у формуванні мистецько-творчої компетентності. Таким чином, модель відображає цілісну систему взаємодії сім'ї та дитини, яка забезпечує сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу дошкільника в повсякденному житті.

Висновки. Отже, у результаті проведеного дослідження визначено, що сімейне середовище слід розглядати не лише як сукупність умов, а як цілісну динамічну систему взаємодій, що безпосередньо визначає характер і рівень творчої активності дошкільника. Ключовими чинниками формування творчості є емоційно-психологічний клімат у родині, партнерський стиль батьківського спілкування, регулярність спільної творчої діяльності та наявність предметно-розвивального простору. Емоційна підтримка, прийняття дитячих ідей і толерантне ставлення до помилок сприяють розвитку впевненості, ініціативності та здатності до творчого експериментування.

Розроблено модель формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного

середовища, яка включає мета-концептуальний, змістово-практичний та оцінно-рефлексивний блоки. Своєю чергою стимулювально-креативне сімейне середовище охоплює три взаємопов'язані компоненти: емоційно-психологічний, діяльнісно-комунікативний та предметно-розвивальний.

Запропонований методичний інструментарій, що включає діагностику, чек-листи та систему «мікропрактик», є ефективним засобом підвищення педагогічної культури батьків і налагодження цілеспрямованої взаємодії з ними. Водночас ефективність розвитку творчої активності дитини значно зростає за умови системної співпраці між родиною та закладом дошкільної освіти.

Рекомендуємо батькам сприймати сім'ю не лише як місце проживання, а як активний простір розвитку творчості дитини, щоденно створювати сприятливий емоційно-психологічний клімат у родині, дотримуватися партнерського стилю спілкування, організовувати з дітьми регулярну спільну творчу діяльність, забезпечувати вдома предметно-розвивальний простір, використовувати прості «мікропрактики» та обов'язково співпрацювати із закладом дошкільної освіти.

Перспективами подальших наукових розвідок у цьому напрямку може бути експериментальна перевірка ефективності запропонованої моделі формування творчої активності дошкільника через організацію стимулювально-креативного сімейного середовища в різних типах родин.

Список використаної літератури

- Беленька, Г., & Семенов, О. (2020). Творчо спрямована особистість в грі. *Дошкільне виховання*, 4, 3-6. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32284>
- Дятленко, Н. (2021). Як допомогти дітям стати творчими? *Дошкільне виховання*, 4, 7-9. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33018/1/N_Diatlenko_DV_4_IPO.pdf
- Медвідь, Л. (2020). Українська родина: витоки та сьогодення. *Вища школа*, 11/12, 72-83.
- Рагуліна, М. (2023). Ігрові методи розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку в музичній діяльності. *Естетика і етика педагогічної*, 27, 178-189. <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2023.27.282145>
- Тараненко, І., & Зайцева, Ю. (2022). Сім'я як базова інституція виховання дитини. В М. В. Гриньова (Ред.). *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXIX Каршинські читання): матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої розробкам моделей підготовки майбутнього вчителя до педагогічної діяльності в Новій українській школі* (с. 202-204). НАПН України, ПНПУ імені В. Г. Короленка, ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України [та ін.]. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19799>
- Трифонов, О. С. (ред.). (2021). *Формування творчої особистості у дітей старшого дошкільного віку в різних видах діяльності: монографія* (2-ге вид., випр.). <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11641>

- Kudria, O., Kravtsova, N., Ostapchuk, L., Kashyrtsev, R., & Krasylnykova, I. (2026). Testing of the Master-Class Methodology in Teaching Artistic Disciplines in Higher Education Institutions. *Journal of Education and Training Studies*, 14 (1), 268-280. <https://doi.org/10.11114/jets.v14i1.8073>
- Lytvynenko, A., Ilchenko, O., Chystiakova, L., Blyzniuk, M., Tsyna, V., & Fastivets, A. (2025). The Biographical Source as a Factor in Shaping National Artistic Traditions in Education and Culture. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7, SI1, 52-68. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.100>
- Skrynnyk, O., Lyeonov, S., Lenska, S., Litvinchuk, S., Galaieva, L., & Radkevych, O. (2022). Artificial Intelligence in Solving Educational Problems. *Journal of Information Technology Management*, 14, 132-146. <https://doi.org/10.22059/jitm.2022.88893>
- Sribna, Y., Tsyna, A., Hnizdilova, O., Fastivets, A., Tytarenko, V., & Radko, Y. (2026). Digital Educational Mechanisms for the Formation of National and Regional Identity in a Technological Environment. *Journal of Education and Training Studies*, 14 (1), 308-319. <https://doi.org/10.11114/jets.v14i1.8325>
- Zimakova, L., Kramarenko, V., Kovalevska, N., Pasichnichenko, A., & Tupytsya, O. (2025). Formation of Children's Speech Creativity by Means of Modern art and Game Material in Preschool Educational Institutions of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17 (1), 690-717. <https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/971>

Oksana Vilkhova, Anzhela Pasichnichenko, Nataliya Kovalevska

MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOLERS' CREATIVE ACTIVITY THROUGH THE ORGANIZATION OF A STIMULATING AND CREATIVE FAMILY ENVIRONMENT

The article analyzes the family environment as a dynamic system of interactions that directly shapes a preschooler's creative activity through communication style, the nature of joint activities, and the emotional-value atmosphere within the family. It has been established that it is within the family that a child gains their first experience of emotional support, freedom of self-expression, shared activities, and creative experimentation, which determines the nature of their further personal development. It is specified that the family environment should be considered an important factor in the formation of a preschooler's artistic and creative competence.

It is proven that the level of a preschooler's creative activity largely depends on the emotional and psychological climate in the family, the style of parental communication, the frequency and quality of joint creative activities, as well as the availability of a developmentally supportive environment for creativity. On this basis, a model for the development of preschoolers' creative activity through the organization of a stimulating and creative family environment has been substantiated, which includes meta-conceptual, content-practical, and evaluative-reflective components. It has been determined that a stimulating and creative family environment comprises three interrelated components: emotional-psychological, activity-communicative, and subject-developmental.

A set of methodological tools is proposed (pedagogical diagnostics of the family environment, a self-assessment checklist for parents, and a system of daily creative "micro-practices"), which enables the establishment of purposeful interaction between preschool education institutions and families. This approach ensures scientifically grounded planning of work with parents and the creation of conditions for the systematic development of a child's creative potential in everyday family life.

Keywords: *family environment, creative activity, preschooler, family upbringing, model of preschoolers' creative activity development, stimulating and creative family environment (emotional-psychological, activity-communicative, subject-developmental components).*

References

- Bielienska, H., & Semenov, O. (2020). Tvorcho spriamovana osobystist v hri [A Creativity-Oriented Personality in Play]. *Doshkilne vykhovannia [Preschool Education]*, 4, 3-6. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32284> [in Ukrainian].
- Diatlenko, N. (2021). Yak dopomohty ditiam staty tvorchymy? [How to Help Children Become Creative?]. *Doshkilne vykhovannia [Preschool Education]*, 4, 7-9. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33018/1/N_Diatlenko_DV_4_IPO.pdf [in Ukrainian].
- Kudria, O., Kravtsova, N., Ostapchuk, L., Kashyrtsev, R., & Krasylnykova, I. (2026). Testing of the Master-Class Methodology in Teaching Artistic Disciplines in Higher Education Institutions. *Journal of Education and Training Studies*, 14 (1), 268-280. <https://doi.org/10.11114/jets.v14i1.8073>
- Lytvynenko, A., Ilchenko, O., Chystiakova, L., Blyzniuk, M., Tsyna, V., & Fastivets, A. (2025). The Biographical Source as a Factor in Shaping National Artistic Traditions in Education and Culture. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7, SI1, 52-68. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.100>
- Medvid, L. (2020). Ukrainska rodyna: vytoky ta sohodennia [The Ukrainian Family: Origins and the Present]. *Vyshcha shkola [Higher School]*, 11/12, 72-83 [in Ukrainian].
- Rahulina, M. (2023) Ihrovi metody rozvytku tvorchykh zdibnostei u ditei doshkilnoho viku v muzychnii diialnosti [Play-Based Methods for Developing Creative Abilities of Preschool Children in Musical Activities]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii [Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action]*, 27, 178-189. <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2023.27.282145> [in Ukrainian].
- Skrynnyk, O., Lyeonov, S., Lenska, S., Litvinchuk, S., Galaieva, L., & Radkevych, O. (2022). Artificial Intelligence in Solving Educational Problems. *Journal of Information Technology Management*, 14, 132-146. <https://doi.org/10.22059/jitm.2022.88893>
- Sribna, Y., Tsyna, A., Hnizdilova, O., Fastivets, A., Tytarenko, V., & Radko, Y. (2026). Digital Educational Mechanisms for the Formation of National and Regional Identity in a Technological Environment. *Journal of Education and Training Studies*, 14 (1), 308-319. <https://doi.org/10.11114/jets.v14i1.8325>
- Taranenko, I., & Zaitseva, Yu. (2022). Simia yak bazova instytutsiia vykhovannia dytyny [The Family as a Basic Institution of Child Upbringing]. In M. V. Hrynova (Ed.), *Metodyka navchannia pryrodnychychk dystsyplin u serednii ta vyshchii shkoli (29 Karyshynski chytannia) [Methodology of Teaching Natural Sciences in Secondary and Higher School (29th Karyshyn Readings)]: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii prysviachenoj rozrobkam modelei pidhotovky maibutnoho vchytelia do pedahohichnoi diialnosti v Novii ukrainskii shkoli (s. 202-204)*. NAPN Ukrainy, PNPu imeni V. H. Korolenka, IPOOD imeni Ivana Ziaziuna NAPN Ukrainy [ta in.]. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19799> [in Ukrainian].
- Tryfonova, O. S. (Ed.). (2021). *Formuvannia tvorchoi osobystosti u ditei starshoho doshkilnoho viku v riznykh vydakh diialnosti [Formation of a Creative Personality in Senior Preschool Children in Various Types of Activities]: monohrafiia*. <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11641> [in Ukrainian].
- Zimakova, L., Kramarenko, V., Kovalevska, N., Pasichnichenko, A., & Tupytsya, O. (2025). Formation of Children's Speech Creativity by Means of Modern art and Game Material in Preschool Educational Institutions of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17 (1), 690-717. <https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/971>
- Одержано 31.03.2026 р. Рекомендовано 16.04.2026 р. Оприлюднено 05.06.2026 р.